

دکتر یدالله آقاباسی کارگردان تئاتر رازهای گیلگمش مطرح کرد؛

گیلگمش قدیمی‌ترین روایت آرزوی جاودانگی است

باید به کارهایی بپردازیم که تفکر دست برتر را دارد

در این دنیای اطلاعات تنها پادزهری که داریم تئاتر است

محمد لطیف‌کار

سال گذشته از دکتر یدالله آقاباسی استاد دانشگاه، نویسنده، مترجم، بازیگر و کارگردان تئاتر شنیدم که با گروهی مشغول تمرین تئاتری دربارهٔ نقش گیلگمش بر صحنه ظاهر بشود. پس از آن چند بار دیگر از ایشان سراغ این کار را گرفتم، اما هر بار اشاره می‌کردند که کار را در دست تمرین دارند. گیلگمش از اسطوره‌های مشهور و جذاب منطقهٔ بین‌النهرین، تمدن‌های جنوب‌غربی ایران و خاورمیانه است که در دنیا نیز مورد توجه قرار گرفته است. با این وجود هنوز فیلم‌سازان و هنرمندان تئاتر خیلی کم و بلکه اصلاً به جز یک مورد، به‌طور جدی به سراغ آن نرفته‌اند. شاید مهم‌ترین دلیل آن دشواری این کار باشد.

آقاباسی اما اکنون به این مهم دست زده و در اثر تازه‌اش با عنوان «رازهای گیلگمش» نویسنده‌ی، بازیگری و کارگردانی آن را بر عهده گرفته است. وی پس از یک‌سال تمرین با تیمی که می‌گوید تلفیقی است از افراد باتجربه و کم‌تجربه را برگزیده، موفق شده است این تئاتر را در پلاتوی همایون صنعتی به صحنه برساند. برای آگاهی بیشتر در مورد اسطورهٔ گیلگمش و رازهای آن، و نیز دیدگاه‌های استاد آقاباسی در مورد این اثر تازه‌اش، شامگاه پنج‌شنبه ۲۲ آذرماه پس از اتمام اولین اجرای این تئاتر، با او گفت‌وگویی انجام دادم که در ادامه می‌خوانید.

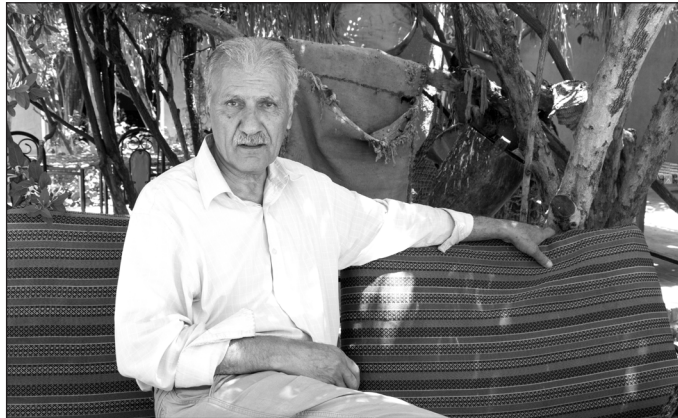
استاد یدالله آقاباسی نویسنده، بازیگر و کارگردان تئاتر رازهای گیلگمش دربارهٔ تازه‌ترین اثرش که این روزها به روی صحنه رفته، گفت: «گیلگمش قدیمی‌ترین حماسهٔ مکتوب جهان است، متعلق به منطقهٔ بین‌النهرین و بیش از پنج هزار سال سابقه دارد. این حماسه تا حدود ۲۰۰ سال پیش شناخته شده نبود».

آقاباسی در مورد کشف این اثر هنری و ادبی باستانی که اکنون دستمایهٔ آفرینش یک نمایشنامهٔ جذاب توسط ایشان شده است افزود: «یک گروه باستان‌شناسی که برای اکتشاف به هند می‌رفتند، در حوالی بین‌النهرین شواهدی دیدند. پس از حفاری آنجا به شهری در زیر خاک رسیدند. این شهری بود که در زیر سیلاب مدفون بود. حدود هشت متر زیر زمین کتابخانهٔ آشور بان‌پال را پیدا کردند که تعداد زیادی از کتاب‌هایش سالم مانده بود. کتاب‌ها به خط میخی روی الواح گلی نوشته شده بود، و درطاقچه‌های مختلف نگهداری شده بودند. این الواح گلی پخته بودند یا در آفتاب خشک کرده بودند. تعداد زیادی از الواحی که سالم بود را به موزه بریتانیا بردند و چند سال روی آن‌ها کار کردند. در بررسی الواح به کتاب گیلگمش رسیدند، که مربوط به پادشاه اوروک بوده است. بعد از آن، این حماسه به بسیاری از زبان‌های دنیا ترجمه شد که در ایران هم اکنون ترجمه‌های زیادی از آن موجود است، که من برای نوشتن این متن که الان نمایش آن را دیدید از آن‌ها استفاده کرده‌ام».

نویسنده و کارگردان رازهای گیلگمش دربارهٔ این پرسش‌ام که گیلگمش یک شخصیت صرفاً اسطوره‌ای است یا واقعیت تاریخی هم دارد گفت: «منی‌دانیم، اما می‌گویند همهٔ اسطوره‌ها پای در واقعیت دارند، که با تخیل تغییر کردند و تقویت شدند. یا تحریف شدند. به‌هرحال یک چیزی بوده که با خیال آمیخته و بر اساس شواهدی تقویت شده است».

گیلگمش قدیمی‌ترین متن حماسی است

این نویسنده و استاد دانشگاه در باب اهمیت این اسطوره گفت: «حماسهٔ گیلگمش از چند جنبه

دیگر مثل میرزا رضا، شب سیاوشان و... برای انتشار به نشر قطره بدهم، افزود: «حماسه آیینة آرزوهای جمعی مردم است. مثل افسانه که آیینة آرزوهای فردی آدم‌هاست. یعنی فکر بکنید یک جمعی آرزو داشته‌اند چنین اتفاقی بیفتد».

وی ادامه داد: «اصلاً ادبیات به بیان ایده‌آل‌ها و آرمان‌ها گرایش دارد. خیلی وقت‌ها ممکن است چنین گرایشی به واقعیت نپیوندد. هنر هم همین طور است. هنر همیشه در جست‌وجوی دنیایی است که باید باشد. به همین خاطر همیشه با وضع موجود سازگار نیست و همواره جهان بهتری را آرزو دارد. حماسه هم در شمار هنر و ادبیات است».

ماجرای گیلگمش و گرایش او به انکبدو

وی افزود: «در این متن می‌خواهد بگوید گیلگمش پادشاه اوروک که آدم بسیار ست‌مکاری بود، تحت تأثیر یک آدم خاکی که از گل ساخته شده بود، قرار می‌گیرد. وقتی انکیدو را از گل ساختند بر او تأثیر گذاشت. به‌طوری که فکر کرد راه را اشتباه رفته است» آقاباسی ادامه داد: «داستان از این قرار است که مردم می‌روند پیش خدایان و از ظلم و ستم گیلگمش شکایت می‌کنند، خدایان در جواب می‌گویند ما موجودی می‌سازیم که از پس او بر بیاید، و به شکل خودش می‌سازند که از پس او بر بیاید. زمانی بعد در نبردی این دو با هم زورآزمایی می‌کنند؛ حاصل این رویارویی آن است که گیلگمش احساس می‌کند که نمی‌تواند پیروز شود و از طرفی نه تنها از او کینه‌ای ندارد که او را خیلی دوست دارد و در نتیجه این انکیدو بود که بر او تأثیر گذاشت و بعد از آن بود که گیلگمش به خدمت مردم درآمد».

حماسهٔ گیلگمش بیان آرزوهای ماست

وقتی از دکتر آقاباسی نویسندهٔ نمایشنامهٔ رازهای گیلگمش پرسیدم این متن شما نسبت به متن اولیهٔ الواح گلی چقدر وفادار است بیان کرد: «طبیعی است که متن قدیمی می‌بایست به زبان دراماتیک برمی‌گشت و من این کار را کردم و این تغییر از زانری به زانری دیگر است. از طرفی وقتی این حماسه به زبان حال برمی‌گردد هم الزاماً تغییر می‌کند. بنابراین هم آن حماسه قدیمی هست و هم نیست، با کاملاً نیست. پایه و چارچوب همان است. در هر حال اقتباسی است که مقداری هم آرزوهای خودمان در آن وجود دارد».

هنر به دنبال دنیایی است که باید باشد

این پیشکسوت تئاتر با بیان این‌که متنی که نوشت‌ام مثل چند متن دیگری هنوز منتشر نشده است. قرار است این متن را به همراه چند نمایشنامهٔ

گیلگمش به آب‌های مرگ اشاره می‌شود، به این سو نظر دارند و ما از طرف جیرفت و آن حدود با آنجا مربوط بوده‌ام. شواهدی هم هست؛ مثلاً اشیایی که در جیرفت پیدا شده است، نمونه‌هایش در بین‌النهرین هم بوده؛ بعد شما دیدید که معدنش اینجا است و این‌ها نشان می‌دهد که با هم ارتباط داشته‌اند. حالا وقتی (در این حماسه) می‌خوانیم «آب‌های دوردست» یا «آب‌های مرگ»، یا «به طرف خورشید و شرق می‌رویم»، احتمالاً این بخش‌های قدیمی سرزمین ما هم با آن‌ها پیوستگی داشته است. حالا این‌که تمدن ارته بوده یا نه، نمی‌دانیم؛ اما وقتی نمونه‌هایی از نقش‌های موجود در جیرفت را می‌بینیم خیلی به نقش‌هایی که در گیلگمش توصیف می‌شود شباهت دارند، و این‌ها همه نشان می‌دهد که با هم ارتباط داشته‌اند. و بعد از این‌هاست که هخامنشیان و غیره پیدا می‌شوند. در واقع نمی‌شود فکر کرد که ما خیلی از آن‌ها جدا بوده‌ایم».

استاد آقاباسی بیان کرد: «شگفت‌انگیز است، مردمی در پنج هزار سال پیش زندگی می‌کرده‌اند که چنین شاهکاری داشته‌اند که خیلی هم امروزی است و وقتی آن را می‌خوانید دقیقاً با شما ارتباط برقرار می‌کند و این خیلی مهم است».

نویسنده و کارگردان رازهای گیلگمش دربارهٔ سابقهٔ کار تئاتری بر روی این حماسه گفت: «به‌صورت نمایش فکر می‌کنم دکتر صادقی در تهران بر روی گیلگمش کار کرده است که البته من آن را ندیده‌ام و نخواهم دانم».

تئاتر کار طاقت‌فرسا و سختی است

آقاباسی با اشاره به این‌که حدود یک سال برای آماده کردن این اثر با گروهش کار کرده است خاطرنشان کرد: «قرار است کمتر از ۲۰ شب اجرا داشته باشیم».

وی ادامه داد: «در این کار چالش زیادی نداشتم. من همیشه با تلفیقی از افراد باتجربه و کم‌تجربه کار می‌کنم. در گیلگمش هم همین کار را کردم».

وی در عین‌حال دربارهٔ مشکلات کار تئاتر این را هم اضافه کرد: «تئاتر کار طاقت‌فرسا و سختی است و ما متکی به مردم هستیم. در فکر پول در آوردن و دنبال جای برای حمایت نبوده‌ایم و از جایی هم به ما کمک نشده است».

آقاباسی تصریح کرد: «من هیچ‌وقت به طرف جایی نفرتم که درخواست کنم بیایید به ما کمک بکنید. در این کار هم تا حالا چنین تقاضایی نکرده‌ایم. اما اگر جاهایی به وظیفهٔ خودشان عمل کنند، مخالفتی هم نداریم».

نویسنده و کارگردان رازهای گیلگمش در مورد شیوهٔ کارش در تئاتر گفت: «من یک شیوهٔ کار مخصوص خودم دارم. چون ما با تئاتر آشنا هستیم و نمایش ایرانی را هم می‌شناسیم، همیشه این دو را تلفیق کردم». وی ادامه داد: «چند سال پیش که کتاب یوجینیو باربا را ترجمه می‌کردم دیدم ایشان هم همین را نوشته که ما با استفاده از تئاتر اروپایی و تئاتر آسیایی، که منظورشان چین و ژاپن است، به نمایشی رسیده‌ایم به نام نمایش اوراسیایی - که نمونه‌اش را هم آورده بودند در تهران و من هم دیدم. باربا می‌گوید ما نه اروپایی هستیم نه آسیایی و در عین‌حال هر دو هستیم. یعنی تلفیقی از فنون نمایش‌های غربی و شرقی».

آقاباسی خاطرنشان کرد: «ما اما یک قدم هم جلوتر رفتیم، کارمان تلفیقی از نمایش‌های ایرانی و تئاتر است که مثلاً شخصیت، در عین روایت بازی هم می‌کند یا بر عکس».

آگهی فقدان سند مالکیت

نظر به اینکه آقای حیدرحسینی فرزند عباس با کد ملی ۲۹۹۲۸۶۹۴۹۱ و شماره شناسنامه ۲۰۶ طبق وکالتنامه شماره ۵۷۱۲۱ - ۱۴۰۱/۰۲/۲۷ دفترخانه ۱۳۶ کرمان به وکالت از طرف مالک آقای حسین احمد امیر زاده فرزند فرامرز شماره شناسنامه ۲ تاریخ تولد ۱۳۳۸/۰۳/۱۹ صادره از کرج دارای شماره ملی ۰۳۲۲۹۷۸۶۰۲ بعنوان مالک سه دانگ مشاع از شش دانگ عرصه و اعیان پلاک ۰ فرعی از ۴۳۱۳ اصلی بخش ۲ کرمان با شماره مستند مالکیت ۹۲۲۰۰ تاریخ ۱۳۷۹/۱۱/۲۵ موضوع سند مالکیت اصلی بشماره چاپی ۹۲۶۸۴۱ که در صفحه ۵۸۷ دفتر املاک جلد ۹۲ ذیل شماره ۱۱۸۱۸ ثبت گردیده است. ضمن تسلیم دو برگ استشهدا محلی به شماره وارده ۱۱۰۲/۲۱۴۴۰ - ۱۴۰۳/۰۷/۲۰ تصدیق امضا شده مدعی است سند مالکیت پلاک مزبور بعلت سهل انگاری مفقود و در خواست سند مالکیت المثنی نموده لذا بااستناد ماده ۱۲۰ آئین نامه قانون ثبت مراتب در یک نوبت در تاریخ مندرج در ذیل آگهی می شود تا چنانچه کسی مدعی انجام معامله نسبت به ملک فوق الذکر با وجود سند مالکیت نزد خود می باشد طرف مدت ده روز پس از انتشار آگهی به اداره ثبت شهرستان کرمان مراجعه و اعتراض خود را ضمن ارائه اصل سند مالکیت یا سند معامله تسلیم نمایند در غیر این صورت پس از مدت مذکور نسبت به صدور سند مالکیت المثنی اقدام خواهد شد. ش آ ۱۸۴۸۱۲۰

محمود مهدی زاده

رئیس اداره ثبت اسناد و املاک منطقه ۲ کرمان

آگهی فقدان سند مالکیت

نظر به اینکه سند مالکیت شش‌دانگ پلاک ۲۳۰۳۷ فرعی از ۱۷۸۳ اصلی بخش ۳ کرمان با شماره سریال ۳۱۶۵۳۸ ب/۱۴۰۱/۱۴۰۳۱۹۰۷۸۰۰۹۵۸۲ با شماره دفتر الکترونیک شماره ۱۴۰۲۲۰۳۱۹۰۷۸۰۰۹۵۸۲ و شماره دفتر الکترونیک شماره ۱۴۰۳۰۲/۰۲/۱۶۰۲۰ صادر و تسلیم گردیده است و سپس طبق خلاصه معامله انتقال قطعی شماره ۱۴۰۳/۰۲/۰۲/۱۶۰۲۰ دفترخانه ۲۴۹ کرمان به نام خانم فتنه پیرمردلو فرزند جان میرزا شماره شناسنامه ۱۱۳ تاریخ تولد ۱۳۴۶/۱۱/۰۳ صادره از جیرفت دارای شماره ملی ۶۳۰۳۰۸۰۲۸۹۲ با عنوان مالک شش دانگ عرصه و اعیان پلاک مذکور منتقل شده است. لذا خریدار ضمن تسلیم دو برگ استشهدا محلی به شماره وارده ۱۱۴۳۶۰ - ۱۱۰۲/۱۴۳۶۰ - ۱۴۰۳/۰۷/۰۷ تصدیق امضا شده مدعی است سند مالکیت مذکور قبل از ابطال و صدور سند جدید به نام خریدار، بعلت سهل انگاری مفقود و در خواست سند مالکیت المثنی نموده لذا بااستناد ماده ۱۲۰ آئین نامه قانون ثبت مراتب در یک نوبت در تاریخ مندرج در ذیل آگهی می شود تا چنانچه کسی مدعی انجام معامله نسبت به ملک فوق الذکر با وجود سند مالکیت نزد خود می باشد طرف مدت ده روز پس از انتشار آگهی به اداره ثبت شهرستان کرمان مراجعه و اعتراض خود را ضمن ارائه اصل سند مالکیت یا سند معامله تسلیم نمایند در غیر این صورت پس از مدت مذکور نسبت به صدور سند مالکیت المثنی اقدام خواهد شد. ش آ ۱۸۴۸۵۶۸

محمود مهدی زاده

رئیس اداره ثبت اسناد و املاک منطقه ۲ کرمان